(२) राष्ट्रीय राजकीय घटना – निवडणुका, प्रशासन, न्यायालयीन निकाल, आयोग, कायदे व घटनादुरुस्त्या, आंदोलने

१) कोणत्या वर्षी ब्रिटीश सरकारने प्रथमच संविधानसभेची स्थापना करण्याची मागणी मान्य केली ?

१) १९४६ २) १९४५ ३) १९४० ४) १९३

1) In which year did the British Government accept the demand for framing of a Constituent Assembly for the first time?

1) 1946 2) 1945 3) 1940 4) 1939

२) खालीलपैकी कोणत्या तारखेला संविधान सभेने उद्दिष्टांचा ठराव स्वीकार केला?

१) १३ डिसेंबर, १९४६ २) २३ जानेवारी, १९४७ ३) २६ जानेवारी, १९४६ ४) १५ ऑगस्ट, १९४७

2) On which of the following dates did the Constituent Assembly pass the Objectives Resolution?

1) December 13, 1946 2) January 23, 1947 3) January 26, 1946 4) August 15, 1947

३) जोड्या लावा.

प्रांत	**सदस्यत्व संख्या**
अ) मद्रास	i) १७
ब) मुंबई	ii) १९
क) पश्चिम बंगाल	iii) २१
ड) मध्य प्रांत व वऱ्हाड	iv) ४९

पर्यायी उत्तरे :

१) अ–iv, ब–ii, क–i, ड–iii २) अ–iv, ब–i, क–ii, ड–iii

३) अ–iv, ब–iii, क–ii, ड–i ४) अ–iv, ब–iii, क–i, ड–ii

3) Match the pairs — (Provinces wise Membership of the Constituent Assembly of India as on December 31, 1947)

Province	**Membership**
A) Madras	i) 17
B) Bombay	ii) 19
C) West Bengal	iii) 21
D) C.P. and Berar	iv) 49

Answer Options :

1) A-iv, B-ii, C-i, D-iii 2) A-iv, B-i, C-ii, D-iii

3) A-iv, B-iii, C-ii, D-i 4) A-iv, B-iii,C-i, D-ii

४) काँग्रेसच्या तज्ज्ञ समितीबाबत योग्य कथने ओळखा.

अ) ८ जुलै, १९४६ रोजी भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसने संविधान सभेसाठी साहित्य तयार करण्याच्या उद्देशाने तज्ज्ञ समिती नेमली.

ब) जवाहरलाल नेहरू या समितीचे अध्यक्ष होते.

क) के. एम. मुन्शी या समितीचे समन्वयक होते.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ, ब २) फक्त ब, क ३) फक्त अ, क ४) वरीलपैकी सर्व

4) Select the correct statements about Experts Committee of the Congress.

A) On 8 July 1946, the Indian National Congress appointed an Experts Committee for the purpose of preparing material for the Constituent Assembly.

B) Jawaharlal Nehru was a Chairman of that Committee.

C) K. M. Munshi was convener of that Committee.

Answer options :

1) Only A, B   2) Only B, C   3) Only A, C   4) All of the above

५) संविधान सभेबाबत योग्य कथने ओळखा.

अ) संविधान सभेची पहिली बैठक ९ डिसेंबर, १९४६ रोजी आयोजित करण्यात आली होती.

ब) डॉ. राजेंद्र प्रसाद यांनी संविधान सभेच्या अध्यक्षपदी निवड करण्यात आली.

क) एच. सी. मुखर्जी व व्ही. टी. कृष्णामाचारी यांची संविधान सभेच्या उपाध्यक्षपदी निवड करण्यात आली.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ, ब   २) फक्त ब, क   ३) फक्त अ, क   ४) वरीलपैकी सर्व

5) Select the correct statements about Constituent Assembly.

A) The Constituent Assembly held its first meeting on 9 December, 1946.

B) Dr. Rajendra Prasad was elected as the President of Constituent Assembly.

C) H.C. Mukherjee and V. T. Krishnamachari were elected as the Vice-Presidents of the Constituent Assembly.

Answer options :

1) Only A, B   2) Only B, C   3) Only A, C   4) All of the above

६) 'अ' गट व 'ब' गट यांच्या योग्य जोड्या लावा :

'अ' गट	**'ब' गट**
अ) डॉ. राजेन्द्र प्रसाद	i) मसुदा समितीचे अध्यक्ष
ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	ii) संविधान सभेचे अध्यक्ष
क) बी. एन. राव	iii) मूलभूत हक्क विषयक समितीचे अध्यक्ष
ड) वल्लभभाई पटेल	iv) संविधान सभेचे कायदेविषयक सल्लागार

पर्यायी उत्तरे :

१) अ – iv, ब – iii, क – ii, ड – i   २) अ – iii, ब – ii, क – i, ड – iv

३) अ – ii, ब – i, क – iv, ड – iii   ४) अ – i, ब – iv, क – iii, ड – ii

6) Match the pair from A group and B group :

A Group	**B Group**
a) Dr. Rajendra Prasad	i) President of Drafting Committee
b) Dr. Babasaheb Ambedkar	ii) President of Constituent Assembly
c) B.N. Rao	iii) President of Fundamental Rights Committee
d) Vallabhabhai Patel	iv) Legal Advisor of Constituent Assembly

Answer Options :

1) a—iv, b—iii, c—ii, d—i   2) a—ii, b—ii, c—i, d—iv

3) a—ii, b—i, c—iv, d—iii   4) a—i, b—iv, c—iii, d—ii

७) संविधान सभेत खालील मान्यवर सदस्य सहभागी झाले होते.

अ) डॉ. राजेन्द्र प्रसाद, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, दुर्गाबाई देशमुख

ब) डॉ. राजेन्द्र प्रसाद, मौलाना अबुल कलाम आझाद, हंसाबेन मेहता

क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, डॉ. राजेन्द्र प्रसाद, सरोजिनी नायडू

ड) डॉ. राजेन्द्र प्रसाद, जे. बी. कृपलानी, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

पर्यायी उत्तरे :

१) केवळ अ आणि ब २) केवळ क आणि ड ३) केवळ अ आणि ड ४) वरील सर्व

7) Which among the following dignitaries members participated in Constituent Assembly ?

A) Dr. Rajendra Prasad, Dr. Babasaheb Ambedkar, Durgabai Deshmukh

B) Dr. Rajendra Prasad, Moulana Abul Kalam Azad, Hansaben Mehta

C) Dr. Babasaheb Ambedkar, Dr. Rajendra Prasad, Sarojini Naidu

D) Dr. Rajendra Prasad, J. B. Kruplani, Dr. Babasaheb Ambedkar

Answer Options :

1) Only Aand B 2) Only Cand D 3) Only AandD 4) All of the above

८) जोड्या लावा (उद्देशपत्रिकेचे महत्त्व) :

'अ' (व्यक्ती)	**'ब' (कथन)**
अ) के. एम. मुंशी	i) उद्देशपत्रिका ही संविधानाची आत्मा आहे.
ब) पं. ठाकुर दास भार्गव	ii) उद्देशपत्रिका ही अमेरिकेच्या स्वातंत्र्याच्या घोषणेसारखी आहे
क) अर्नेस्ट बार्कर	iii) उद्देशपत्रिका ही संविधनाची मुख्य गोष्ट (की नोटी) आहे
ड) मो. हिदायतुल्ला	iv) उद्देशपत्रिका ही सार्वभौम लोकशाही प्रजासत्तकाची कुंडली आहे

पर्यायी उत्तरे :

१) अ–ii, ब–iii, क–i, ड –iv २) अ–i, ब–iv, क–ii, ड –iii

३) अ–iv, ब–i, क–ii, ड –iii ४) अ–iv, ब–i, क–iii, ड –ii

8) Match the pairs (significance of the Preamble) :

'A' (person)	**'B' (Statement)**
A) K. M. Munshi	i) Preamble is the soul of the Constitution
B) Pt. Thakur Das Bhargava	ii) Preamble resembles the declaration of Independence of the USA
C) Ernest Barker	iii) Preamble is a key-note to the Constitution
D) Md. Hidayatullah	iv) Preamble is the horoscope of our sovereign democratic republic

Answer Options :

1) A - ii, B - iii, C - i, D - iv 2) A - i, B - iv, C - ii, D - iii

3) A - iv, B - i, C - ii, D - iii 4) A - iv, B - i, C - iii, D - ii

९) जोड्या लावा (संघ पद्धतीचे स्वरूप).

'अ' (विचारवंत)	**'ब' (कथन)**
अ) के. सी. व्हीयर	i) अत्यंत सांघिक
ब) मॉरीस जोन्स	ii) सहकारी संघराज्यवाद
क) पॉल ॲपलबी	iii) सौदेबाजीचा संघराज्यवाद
ड) ग्रॅनविल ऑस्टिन	iv) अर्ध सांघिक

पर्यायी उत्तरे :

१) अ – ii, ब – iii, क – iv, ड – i   २) अ – iii, ब – iv, क – i, ड – ii
३) अ – iv, ब – iii, क – ii, ड – i   ४) अ – iv, ब – iii, क – i, ड – ii

9) Match the pairs (Nature of Federal System).

'A' (Thinker)	**'B' (Statement)**
A) K.C. Wheare	i) Extremely Federal
B) Morris Jones	ii) Co-operative Federalism
C) Paul Appleby	iii) Bargaining Federalism
D) Granville Austin	iv) Quasi Federal

Answer options :

1) A—ii, B—iii, C—iv, D—i   2) A—iii, B—iv, C—i, D—ii
3) A—iv, B—iii, C—ii, D—i   4) A—iv, B—iii, C—i, D—ii

१०) खालीलपैकी कोणते विधान खरे आहे/आहेत?
अ) २२ जुलै १९४७ रोजी संविधान सभेने राष्ट्रध्वजाचा स्वीकार केला.
ब) २४ जानेवारी १९५० रोजी संविधान सभेने राष्ट्रगीताचा स्वीकार केला.
क) ३० डिसेंबर १९४६ ला संविधान सभेचे पहिले अधिवेशन झाले.

पर्यायी उत्तरे :

१) अ आणि ब   २) ब आणि क   ३) अ आणि क   ४) वरीलपैकी सर्व

10) Which of the following statements is/are true?
A) The Constituent Assembly adopted the National Flag on 22 July 1947.
B) The National Anthem was adopted by the Constituent Assembly on 24 January 1950.
C) The first session of the Constituent Assembly was held on 30 December 1946.

Answer options :

1) A and B   2) B and C   3) A and C   4) All of the above

११) १९५० च्या मानव अधिकाऱ्यांच्या वैश्विक जाहीरनाम्याच्या कलम १२ अन्वये प्रत्येक व्यक्तीस ...... हा अधिकार देण्यात आला आहे.
१) गोपनीयतेचा/खाजगी जीवनाचा अधिकार   २) गुलामगिरी प्रतिबंध
३) कायद्यापुढे समानता   ४) राष्ट्रीयत्वाचा अधिकार

11) Article 12 of the Universal Declaration of Human Rights provides that every person has the right to...
1) Right to Privacy/Private Life   2) Prohibition of Slavery
3) Equality before law   4) Right to nationality

१२) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कलम ...... मध्ये पोलीस अधिकाऱ्यांची कर्तव्ये दिलेली आहेत.
१) कलम – ६१   २) कलम – ६२   ३) कलम – ६३   ४) कलम – ६४

12) Duties of police officers are laid down in section ... of the Maharashtra Police Act, 1951.
1) Section - 61   2) Section - 62   3) Section - 63   4) Section - 64

१३) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ मधील कलम ३३ नुसार सार्वजनिक ठिकाणी रहदारीच्या विनिमयासाठी व सुव्यवस्था राखण्यासाठी नियमन करण्याचा अधिकार खालीलपैकी कोणास आहे?

१) जिल्हा दंडाधिकारी २) जिल्हा न्यायाधीश ३) पोलीस अधिकारी ४) आयुक्त

13) According to Section 33 of the Maharashtra Police Act, 1951, who among the following has the authority to make regulations for the exchange of traffic and maintenance of order in public places?

1) District Magistrate 2) District Judge 3) Police Officer 4) Commissioner

१४) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम १९५१, नुसार सर्वात कनिष्ठ दर्जाचा पोलीस अधिकारी कोण आहे?

१) तलाठी २) पोलीस शिपाई ३) कोतवाल ४) अंमलदार

14) Who is the lowest grade police officer as per Maharashtra Police Act 1951?

1) Talathi 2) Police Constable 3) Kotwal 4) Amaldar

१५) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ नुसार गावातील व्यक्तींच्या संरक्षणासाठी, मालमत्तेच्या सुरक्षिततेसाठी आणि सार्वजनिक सुरक्षिततेसाठी खालीलपैकी कोणत्या स्वयंसेवी गटाची स्थापना करण्यात येऊ शकते?

१) ग्राम संरक्षण गट २) ग्राम संरक्षक तुकडी

३) ग्राम संरक्षक पथक ४) वरीलपैकी एकही नाही

15) According to the Maharashtra Police Act, 1951, which of the following voluntary groups can be constituted for the protection of persons, security of property and public safety in the village?

1) Village Protection Group 2) Village Protection Squad

3) Village Protection Squad 4) None of the above

१६) १ नोव्हेंबर, १९५६ रोजी भारतामध्ये किती राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांची निर्मिती करण्यात आली ?

१) १० राज्ये, ६ केंद्रशासित प्रदेश २) १४ राज्ये, ६ केंद्रशासित प्रदेश

३) १४ राज्ये, ४ केंद्रशासित प्रदेश ४) १२ राज्ये, ६ केंद्रशासित प्रदेश

16) How many States and Union Territories were created in India on 15th November, 1956 ?

1) 10 States, 6 Union Territories 2) 14 States, 6 Union Territories

3) 14 States, 4 Union Territories 4) 12 States, 6 Union Territories

१७) स्थापना वर्षाच्या चढत्या क्रमाने खालील घटक राज्यांची मांडणी करा.

अ) हिमाचल प्रदेश ब) नागालँड क) ओडिसा ड) अरुणाचल प्रदेश

पर्यायी उत्तरे :

१) अ, ब, क, ड २) क, ब, अ, ड ३) ब, अ, ड, क ४) ड, अ, ब, क

17) Arrange the following States in ascending order of their year of establishment.

A) Himachal Pradesh B) Nagaland C) Odisha D) Arunachal Pradesh

Answer options :

1) A, B, C, D 2) C, B, A, D 3) B, A, D, C 4) D, A, B, C

१८) उद्देशपत्रिकेबाब खालीलपैकी योग्य कथने ओळखा.

अ) बेरुबरी युनियन प्रकरण (१९६०) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने असे मत मांडले की, उद्देशपत्रिका ही संविधानाचा भाग आहे.

ब) केशवानंद भारती प्रकरण (१९७३) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने उद्देशपत्रिका ही संविधानाचा भाग असल्याचे म्हटले आहे.

क) एल. आय. सी. ऑफ इंडिया प्रकरण (१९९५) मध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने उद्देशपत्रिका ही संविधानाचा अविभाज्य भाग असल्याचे म्हटले आहे.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ, ब २) फक्त ब, क ३) फक्त अ, क ४) वरीलपैकी सर्व

18) Select the correct statements from the following related to Preamble.

A) Inthe Berubari Union Case (1960), the Supreme Court opined that Preamble is a part of the Constitution.

B) Inthe Kesavananda Bharati Case (1973), the Supreme Court held that Preamble is the part of the Constitution.

C) In the LIC of India Case (1995), the Supreme Court held that Preamble is an integral part of the Constitution.

Answer options :

1) Only A, B 2) Only B, C 3) Only A, C 4) All of the above

१९) खालीलपैकी कोणत्या प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने प्रस्तावना हा संविधानाचा अविभाज्य भाग आहे असा निर्णय दिला?

अ) आय. आर. कोएल्हो प्रकरण

ब) एस. आर. बोमाई विरुद्ध भारतीय संघ

क) गोलकनाथ प्रकरण

ड) इंदिरा गांधी विरुद्ध राजनारायण प्रकरण

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

१) अ आणि क फक्त २) ब फक्त ३) ड आणि ब फक्त ४) अ फक्त

19) In which case did the Supreme Court give the decision that preamble is the integral part of Constitution ?

a) LR. Koyalo case

b) S.R. Bommai versus Union of India

c) Golaknath case

d) Indira Gandhi versus Rajnarayan case

Which of the statement given above is/are correct ?

1) a and c only 2) b only 3) d and b only 4) a only

२०) पश्चिम बंगाल मधील नक्षलवादी चळवळीचे नेतृत्व कोणाकडे होते ?

१) चारु मुजूमदार

२) सुशीलराय चौधरी

३) फणी मुजूमदार

४) सोमेन मित्रा

20) The Naxlite Movement in West Bengal was started under whose leadership ?

1) Charu Mujumdar

2) Sushilrai Chaudhari

3) Phani Mujumdar

4) Somen Mitra

२१) महाराष्ट्राने त्रि-स्तरीय पंचायत राज व्यवस्था कधी स्वीकारली?

१) १९५९ २) १९६० ३) १९६१ ४) १९६२

21) When did Maharashtra adopt the three tier Panchayati Raj System?

1) 1959 2) 1960 3) 1961 4) 1962

२२) १९७२ चा वन्यजीव संरक्षण कायदा संपूर्ण देशात लागू करण्यात आला पण खालीलपैकी कोणत्या राज्याने तो स्वीकारला नव्हता?

१) केरळ २) महाराष्ट्र ३) जम्मू–काश्मीर ४) मध्य प्रदेश

22) The Wildlife Protection Act of 1972 was implemented throughout the country but which of the following States did not accept it ?

1) Kerala 2) Maharashtra 3) Jammu-Kashmir 4) Madhya Pradesh

२३) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील नियम २२ अ नुसार 'कामाचे ठिकाण' यामध्ये खालीलपैकी कशाचा समावेश होत नाही?

a) शासनाच्या नियंत्रणाखाली असलेला विभाग b) शुश्रुषालये

c) क्रीडासंस्था d) घर

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त (a) योग्य २) फक्त (b) योग्य ३) फक्त (d) योग्य ४) सर्व अयोग्य

23) According to Rule 22 A of the Maharashtra Civil Services (Conduct) Rules, 1979, "place of work" does not include which of the following?

a) Department under Government Control b) Nursing Homes

c) sports institute d) home

Answers options :

1) Only (a) correct 2) Only (b) correct 3) Only (d) correct 4) All incorrect

२४) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ ...... दिनांकापासून अंमलात आले.

१) दिनांक १ जानेवारी, १९८१ २) दिनांक २६ जानेवारी, १९८१

३) दिनांक १ मे, १९८१ ४) दिनांक १५ ऑगस्ट, १९८१

24) The Maharashtra Civil Services (General Conditions of Service) Rules, 1981 came into force w.e.f.

1) Dated the 1st January, 1981 2) Dated the 26th January, 1981

3) Dated the 1st May, 1981 4) Dated the 15th August, 1981

२५) म. ना. से. (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ मधील तरतुदीनुसार सर्वसाधारणपणे शासन म्हणजे

१) महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री २) महाराष्ट्राचे राज्यपाल

३) विभागाचे मंत्री ४) विभाग प्रमुख

25) m. no Sec. (General Conditions of Service) Rules, 1981 generally means the regime

1) Chief Minister of Maharashtra 2) Governor of Maharashtra

3) Minister of Department 4) Head of Department

२६) म. ना. से. (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ नुसार कुटुंबाच्या व्याख्येत खालीलपैकी कोणाचा समावेश होत नाही?

१) शासकीय कर्मचाऱ्याची पत्नी किंवा पती २) संपूर्णपणे अवलंबून असलेली औरस मुले

३) संपूर्णपणे अवलंबून असणारे आई–वडील ४) कर्मचाऱ्याचे सज्ञान भाऊ

26) m. no Sec. As per the (General Conditions of Service) Rules, 1981 the definition of family does not include which of the following?

1) Wife or husband of a Government servant 2) Wholly dependent and children

3) Solely dependent parents 4) Conscious brother of the employee

२७) योग्य जोड्या जुळवा :

(महाराष्ट्रातील महानगरपालिकेचे नाव)	**(महानगरपालिकेचे स्थापना वर्ष)**
अ) उल्हासनगर महानगरपालिका	i) १९८२
ब) पनवेल महानगरपालिका	ii) १९९२
क) नवी मुंबई महानगरपालिका	iii) १९९८
ड) कल्याण–डोंबिवली महानगरपालिका	iv) २०१६

पर्यायी उत्तरे :

	अ	**ब**	**क**	**ड**
१)	i	ii	iii	iv
२)	ii	iii	iv	i
३)	iii	iv	ii	i
४)	iv	i	ii	iii

27) Match the correct pairs :

(Name of the Municipal Corporation in Maharashtra)	**(Year of Establishment of Municipal Corporation)**
a) Ulhasnagar Municipal Corporation	i) 1982
b) Panvel Municipal Corporation	ii) 1992
c) New Mumbai Municipal Corporation	iii) 1998
d) Kalyan-Dombivali Municipal Corporation	iv) 2016

Answer Options :

	a	**b**	**c**	**d**
1)	i	ii	iii	iv
2)	ii	iii	iv	i
3)	iii	iv	ii	i
4)	iv	i	ii	iii

२८) योग्य कथन/ने ओळखा.

अ) भारतीय पोस्ट ऑफीस (दुरुस्ती) विधेयकाच्या संदर्भात १९८६ मध्ये राष्ट्रपती झैल सिंह यांनी पॉकेट विटोचा वापर केला होता.

ब) संविधान दुरुस्ती विधेयकाच्या संदर्भात राष्ट्रपतींना नकाराधिकार (विटो अधिकार) नसतो.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ २) फक्त ब ३) अ व ब दोन्ही ४) यापैकी नाही

28) Select the correct statement/s.

A) In 1986 President Zail Singh exercised the pocket veto with respect to the Indian Post Office (Amendment) Bill)

B) The President has no veto power in respect of a Constitutional Amendment Bill.

Answer Options :

1) Only A 2) Only B 3) Both A and B 4) None of these

२९) लोक अदालतची स्थापना खालीलपैकी कोणत्या कायद्या अंतर्गत केली जाते ?
१) दिवाणी प्रक्रिया संहिता, १९०८ २) विधी सेवा प्राधिकरण कायदा, १९८७
३) मानव अधिकार संरक्षण अधिनियम, १९९३ ४) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३

29) under which of the following Act "Lok Adalat" is established?
1) The Civil Procedure Code, 1908 2) The Legal Services Authorities Act, 1987
3) The Protection of Human Rights Act, 1993 4) The Criminal Procedure Code, 1973

३०) ७३ व्या घटनादुरुस्ती कायद्यानुसार, राज्यधोरणाच्या मार्गदर्शक तत्त्वांतील खालीलपकी कोणत्या अनुच्छेदातील तत्त्वांची अंमलबजावणी करण्यात आली आहे ?
१) अनुच्छेद ३९ २) अनुच्छेद ४० ३) अनुच्छेद ४२ ४) अनुच्छेद ४३

30) By the 73rd Amendment Act, which of the following Directive Principle for the State Policies has been said to be implemented?
1) Article 39 2) Article 40 3) Article 42 4) Article 43

३१) ७३ वी घटनादुरुस्ती महत्त्वपूर्ण का समजली जाते ?
अ) मतदानाचे वय २१ वर्षावरुन १८ वर्ष करण्यासाठी
ब) पंचायत राज व्यवस्था व लोकशाही विकेंद्रीकरणाची संकल्पना मजबूत करण्यासाठी.
क) दादरा आणि नगर हवेली याला केंद्रशासित प्रदेशाचा दर्जा देण्यासाठी.
ड) पक्षांतर बंदी कायदा करण्यासाठी
वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?
१) फक्त अ आणि क २) फक्त अ आणि ब ३) फक्त ब ४) फक्त ड

31) Why is the 73rd Constitutional Amendment considered important?
a) For changing voting age from 21 years to 18 years.
b) For strengthening the concept of Panchayat Raj System and decentralization of democracy.
c) To provide Union Territory Status to Dadra and Nagar Haveli.
d) To enact Anti Defection Act.
Which of the statement given above is/are correct?
1) Only a and c 2) Only a and b 3) Only b 4) Only d

३२) ७४ व्या घटनादुरुस्तीमध्ये खालीलपैकी कोणत्या बाबी समाविष्ट आहेत ?
अ) जिल्हा नियोजनाबाबत समिती
ब) वित्त आयोग
क) महानगर नियोजनाबाबत समिती
पर्यायी उत्तरे :
१) अ आणि ब २) ब आणि क ३) अ, ब व क ४) यापैकी नाही

32) Which of the following matters are included in 74th Constitutional Amendment?
a) Committee for District Planning
b) Finance Commission
c) Committee for Metropolitan Planning
Answer Options :
1) a and b 2) b and c 3) a, b and c 4) None of these

३३) खालील विधाने विचारात घ्या.

अ) ७३ व्या व ७४ व्या घटना दुरुस्ती कायद्याने पंचायत राज संस्थांना घटनात्मक दर्जा दिला.

ब) राजीव गांधी पंचायत सशक्तीकरण अभियान हे संपूर्ण देशातील पंचायतीचे मजबुतीकरण करण्यासाठी सुरू केले.

क) राजीव गांधी पंचायत सशक्तीकरण अभियान योजना राज्य सरकार प्रायोजित आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत?

पर्यायी उत्तरे :

१) अ आणि ब २) ब आणि क ३) फक्त क ४) तीनही विधाने बरोबर आहेत.

33) Consider the following statements.

a) The 73rd and 74th Constitution Amendment Act provides constitutional status to the Panchayati Raj Institutions.

b) The Rajiv Gandhi Panchayat Sashaktikaran Abhiyan (RGPSA) was launched to strengthen Panchayats across the country.

c) RGPSA is the State Government sponsored scheme.

Which of the above statement/s is/are correct ?

Answer Options :

1) a and b
2) b and c
3) Only c
4) All the three statements are right

३४) जिल्हा परिषदेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ) जर कोणत्याही जिल्हा परिषद सदस्याने गैरवर्तन केल्याबद्दल राज्य शासनास योग्य वाटल्यास जिल्हा परिषदेच्या हजर असलेल्या व मतदान करणाऱ्या परिषद सदस्यांपैकी दोन तृतीयांश (२/३) पेक्षा कमी नाहीत इतक्या सदस्यांनी पाठींबा दिलेल्या शिफारशीवरुन अशा सदस्यास अधिकार पदावरुन दूर करता येते.

ब) जिल्हा परिषदेच्या परवानगी शिवाय जिल्हा परिषदेच्या बैठकींना लागोपाठ सहा महिने गैरहजर असेल तर अशा जिल्हा परिषद सदस्याचे अधिकार पद रिकामे होईल.

पर्यायी उत्तरे :

१) केवळ विधान अ बरोबर आहे
२) केवळ विधान ब बरोबर आहे
३) दोन्हीही विधाने बरोबर आहेत
४) दोन्हीही विधाने चूकीची आहेत

34) Consider the following statements about Zilla Parishad :

A) The State Government may, if it thinks fit, on the recommendation of the Zilla Parishad supported by not less than two-third of the number of Councillors present and voting remove any Councillor if he has been guilty of misconduct.

B) If the member is for a period of six consecutive months without the permission of Zilla Parishad absent from meetings thereof the membership of Zilla Parishad shall become vacant.

Answer Options :

1) Only statement A is correct
2) Only statement B is correct
3) Both statements are correct
4) Both statements are false

३५) महाराष्ट्र राज्यात किती लोकसंख्या असलेल्या नगर परिषदेचे महानगरपालिकेत रुपांतर करता येते?

अ) दोन लाखांपेक्षा जास्त
ब) तीन लाखांपेक्षा जास्त
क) एक लाखांपेक्षा जास्त
ड) नव्वद लाखांपेक्षा जास्त

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत?

१) फक्त ड २) फक्त क आणि अ ३) फक्त ब ४) फक्त अ

35) How much population is required to convert Municipal Council into Municipal Corporation in Maharashtra State?
a) More than two lakh
b) More than three lakh
c) More than one lakh
d) More than ninty thousand
Which of the statement given above is/are correct?
1) Only d 2) Only c and a 3) Only b 4) Only a

३६) महाराष्ट्रातील शहरी स्थानिक संस्था खालीलपैकी कोणत्या आहेत ?
अ) महानगरपालिका
ब) छावणी मंडळ/कटक मंडळ
क) नगर परिषद
ड) नगर पंचायत
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ,ब आणि क २) फक्त अ आणि ब ३) अ,ब,क आणि ड ४) फक्त ड,अ आणि क

36) Which of the following are urban local odies in Maharashtra?
a) Municipal Corporation
b) Cantonment Board
c) Nagar Parishad
d) Nagar Panchayat
Answer Options :
1) Only a, b and c 2) Only a and b 3) a, b, c and d 4) Only d, a and c

३७) खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
अ) सध्या (२०१९) देशात ६२ छावणी मंडळ आहेत
ब) भारतात छावणी मंडळांना तीन प्रकारात विभागले जाते.
क) निर्वाचित सदस्यांचा कार्यकाल पाच वर्षांचा असतो.
ड) त्या ठिकाणाचा प्रमुख सैनिकी अधिकारी हा छावणी मंडळाचा पदसिद्ध अध्यक्ष असतो.
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ आणि ब
२) फक्त अ, क आणि ड
३) फक्त ब, क आणि ड
४) फक्त अ,ब आणि ड

37) Which of the following statements is/are correct?
a) At present (2019) there are 62 cantonment boards in the country.
b) In India, the cantonment boards are divided into three categories.
c) The elected members hold office for a term of five years.
d) The military officer commanding the station is the ex-officio President of the cantonment board.
Answer Options :
1) Only a and b 2) Only a, c and d 3) Only b, c and d 4) Only a, b and d

३८) योग्य जोड्या जुळवा :

गट 'अ'	गट 'ब'
अ) राज्य मानवी हक्क आयोग, मुंबई	i) सन २००४
ब) होमगार्ड संघटना, मुंबई	ii) सन २०००
क) दहशतवाद विरोधी पथक	iii) सन २००९
ड) फोर्सवन	iv) सन १९४६

पर्यायी उत्तरे :
१) अ–iv, ब–ii, क–i, ड–iii
२) अ–ii, ब–iv, क–iii, ड–i
३) अ–ii, ब–iv, क–i, ड–iii
४) अ–i, ब–iii, क–ii, ड–iv

38) Match the correct pairs :

Group A	Group B
A) State Human rughtas Commission, Mumbai	i) Year 2004
B) Homeguards Organisation, Mumbai	ii) Year 2000
C) Anti Terrorism Squad	iii) Year 2009
D) Force One	iv) Year 1946

Answer options :

1) A-iv, B-ii, C-i, D-iii
2) A-ii, B-iv, C-iii, D-l
3) A-ii, B-iv, C-i, D-iii
4) A-i, B-iii, C-ii, D-iv

३९) ''नागरिकांची सनद'' खालीलपैकी कोणत्या अधिनियमानुसार प्रसिद्ध केली जाते ?

१) माहिती अधिकार अधिनियम, २००५

२) महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५

३) महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५

४) वित्तीय अधिनियम, २००९

39) "Citizens Charter" is promulgated under which of the following Acts?

1) Right to Information Act, 2005

2) Maharashtra Government Employees Regulation of Transfers and Prevention of Delay in Discharge of Government Duties Act, 2005

3) Maharashtra Public Service Rights Act, 2015

4) Finance Act, 2009

४०) भारतीय राज्यघटनेतील परिशिष्ट नऊ (schedule 9) न्यायालयीन पुनरावलोकनासाठी (Judicial Review) खुले करण्याबाबतचा निर्णय कोणत्या न्यायिक प्रकरणामध्ये व कधी देण्यात आला ?

१) आय. आर.कोयल्हो (Coelho) Vs तामिळनाडू राज्य – जानेवारी, २००७

२) एस्. एस्. आर. बोम्मई Vs युनियन ऑफ इंडिया – मार्च १९९४

३) अशोका कुमार Vs युनियन ऑफ इंडिया – फेब्रुवारी २०१७

४) डेव्हिड जेम्स (David James) Vs तामिळनाडू राज्य, जानेवारी २००७

40) In which judicial case and when was the decision to open up Schedule Nine (Article 9) of the Constitution of India to judicial review (Rgiwalalalarsh Tharshinalshu) ?

1) I. R. Coelho (Ueshshrahe) State of Tamil Nadu - January, 2007

2) S. S. R. Bommai to Union of India - March 1994

3) Ashoka Kumar to Union of India - February 2017

4) David James (Urrilav Garashi) Tamil Nadu State, January 2007

४१) शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध नियम, २०१३ मधील कोणत्या तरतुदीनुसार प्रत्येक प्रशासकीय विभागाचे प्रमुखांनी नागरिकांची सनद तयार करणे आवश्यक आहे.

१) नियम ४ २) नियम ३ ३) नियम २ ४) नियम ५

41) Which provision of the Prevention of Delay in Discharge of Government Duties Rules, 2013 requires the head of every administrative department to prepare a citizen's charter.

1) Rule 4 2) Rule 3 3) Rule 2 4) Rule 5

४२) निवडणूक आयोगाने दिलेल्या ११ सप्टेंबर २०१८ च्या निर्देशानुसार या निवडणुकांसाठी मत्रपत्रिकेवरील नोटा (NOTA) पर्याय वगळण्यात आला.

a) विधानपरिषद b) लोकसभा c) विधानसभा d) वरीलपैकी सर्व

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त (a) योग्य २) फक्त (b) आणि (c) योग्य

३) फक्त (c) योग्य ४) (d) योग्य

42) Ballot Notes (Chajdhaa) for these elections as per the instructions dated 11th September 2018 issued by the Election Commission. Option omitted.

a) Legislative Council b) Lok Sabha c) Assembly d) All of the above

Answer options :

1) Only (a) is correct 2) Only (b) and (c) are correct

3) Only (c) is correct 4) (d) is correct

४३) २०१९ मध्ये झालेल्या महाराष्ट्राच्या विधानसभा निवडणुकीत सर्वाधिक जागा मिळविणाऱ्या आघाडीच्या ४ पक्षांत खालीलपैकी कोणता पक्ष नव्हता?

१) समाजवादी पक्ष २) भारतीय जनता पार्टी

३) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस ४) शिवसेना

43) Which of the following parties was NOT amongst the top 4 parties to secure highest number of seats in Maharashtra Assembly Elections held in 2019?

1) Samajwadi Party 2) Bhartiya Janta Party

3) Indian National Congress 4) Shiv Sena

४४) महाराष्ट्र नागरी सेवा (ज्येष्ठतेचे विनियमन) नियमावली २०२१ ही कधीपासून अंमलात आली आहे?

१) ११ जून, २०२१ २) २१ जून, २०२१ ३) २२ जून, २०२१ ४) २१ जुलै, २०२१

44) From when Maharashtra Civil Services (Regulation of Seniority) Rules 2021 came into force?

1) June 11, 2021 2) June 21, 2021 3) June 22, 2021 4) July 21, 2021

४५) २०२३ चे वन संवर्धन (सुधारणा) विधेयक, भारतीय सीमेच्या ...... अंतर्गत असलेल्या जमिनीला संरक्षण कायद्यांमधून सवलत देते.

१) १० किमी २) ५० किमी ३) १०० किमी ४) २०० किमी

45) The Forest Conservation (Amendment) Bill 2023 exempts land within ______ of India's border from conservation laws.

1) 10 km 2) 50 km 3) 100 km 4) 200 km

४६) भारतीय राज्यघटनेचे कोणते अनुच्छेद राज्याच्या सार्वजनिक सेवांमध्ये न्यायपालिकेला कार्यकारी मंडळापासून वेगळे करण्यासाठी पावले उचलण्याचे निर्देश देते?

१) अनुच्छेद ५८ २) अनुच्छेद ४४ ३) अनुच्छेद ५२ ४) अनुच्छेद ५०

46) Which Article of the Indian Constitution directs the State to take steps to separate the judiciary from the executive in the public services of the State ?

1) Article 58 2) Article 44 3) Article 52 4) Article 50

४७) पुढील विधानांपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

i) अनुच्छेद ७४ मंत्रिमंडळाच्या स्थानासंबंधी आहे.

ii) अनुच्छेद ७५ मंत्र्यांची नियुक्ती, कार्यकाल, जबाबदारी, पात्रता, शपथ आणि वेतन व भत्ते यासंबंधी आहे.

iii) अनुच्छेद ७६ मंत्रिमंडळ संयुक्तरित्या राष्ट्रपतींना उत्तरदायी असेल.

पर्यायी उत्तरे :

१) i आणि ii २) ii आणि iii ३) i,ii आणि iii ४) iii आणि i

47) Which of the following statements are correct?

i) Article 74 deals with the status of the Council of Ministers.

ii) Article 75 deals with the appointment, tenure, responsibility, qualification, oath and salaries and allowances of the Ministers.

iii) Article 76 the Council of M

Answer Options :

1) i and ii 2) ii and iii 3) i, ii and iii 4) iii and i

४८) भारतीय राज्यघटनेतील खालीलपैकी कोणता अनुच्छेद भारताच्या सरन्यायाधीशांच्या महाभियोगाविषयी भाष्य करतो?

१) ३२४ २) १०९ ३) १२४ ४) ६५

48) Which of the following Articles of the Indian constitution talks about the impeachment of the Chief Justice of India?

1) 324 2) 109 3) 124 4) 65

४९) राष्ट्रपती कोणत्या अनुच्छेदानुसार राज्यपालांची नियुक्ती करतात?

१) अनुच्छेद १५३ २) अनुच्छेद १५४ ३) अनुच्छेद १५५ ४) अनुच्छेद १५७

49) Under which Article does the President appoint the Governor ?

1) Article 153 2) Article 154 3) Article 155 4) Article 157

५०) कोणते अनुच्छेद मूलभूत अधिकारांच्या अंमलबजावणीसाठी उच्च न्यायालयांना निर्देश जारी करण्याचा अधिकार देते?

१) अनुच्छेद २२६ २) अनुच्छेद १३५ ३) अनुच्छेद १४३ ४) अनुच्छेद १३३

50) Which Article empowers High Courts to issue directions for enforcement of fundamental rights?

1) Article 226 2) Article 135 3) Article 143 4) Article 133

५१) जोड्या लावा (केंद्र – राज्य संबंध)

'अ' (अनुच्छेद)	**'ब' (विषय वस्तू)**
अ) अनुच्छेद २८०	i) बचत
ब) अनुच्छेद २७७	ii) वित्तीय आयोग
क) अनुच्छेद २७५	iii) वस्तु व सेवा कर परिषद
ड) अनुच्छेद २७९ ए	iv) काही राज्यांना केंद्राकडून अनुदान

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	iv	ii	i	iii
२)	iv	i	iii	ii
३)	ii	iii	i	iv
४)	ii	i	iv	iii

51) Match the pairs (Centre - State Relation)

'A' (Article)	**'B' (Subject Matter)**
A) Article 280	i) Savings
B) Article 277	ii) Finance Commission
C) Article 275	iii) Goods and Service Tax Council
D) Article 279 A	iv) Grants from the Union to Certain State

Answer Options :

	A	**B**	**C**	**D**
1)	iv	ii	i	iii
2)	iv	i	iii	ii
3)	ii	iii	i	iv
4)	ii	i	iv	iii

५२) भारतीय पुरावा कायद्याच्या कलम ...... नुसार, जर शासकीय अधिकाऱ्याचे असे मत असेल की त्याला कोणत्याही व्यक्तीद्वारे अधिकृत विश्वासात केलेले अधिकृत संप्रेषण जर सार्वजनिकरीत्या उघड केले तर ...... बाधक ठरेल, तर अशा अधिकाऱ्याला खुलासा करण्यास भाग पाडले जाणार नाही.

१) १२४/सार्वजनिक हितास २) ११८/सार्वजनिक मतास
३) ११२/वैयक्तिक हितास ४) १२६/वैयक्तिक मतास

52) Under section ... of the Indian Evidence Act, if a Government officer is of the opinion that an official communication made to him by any person in official confidence would, if disclosed publicly, be prejudicial to ..., such officer is compelled to disclose will not go

1) 124/Public Interest 2) 118/Public Opinion
3) 112/personal interest 4) 126/personal opinion

५३) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद .... च्या परंतुकाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करुन तयार करण्यात आले आहेत ?

१) ३१२ २) ३१४ ३) ३०९ ४) ३१५

53) The Maharashtra Civil Services (Conduct) Rules have been framed in exercise of the powers conferred by the proviso to Article .... of the Constitution of India?

1) 312 2) 314 3) 309 4) 315

५४) संबंधित राज्यांच्या विधानसभांच्या संदर्भात भारतातील राज्य विधानपरिषदांचे कमाल संख्याबळ किती असू शकते?

१) १०% २) निम्मे ३) १/४ ४) १/३

54) What can be the maximum strength of State legislative councils in India with respect to the respective state assemblies?

1) 10% 2) Half 3) 1/4 4) 1/3

५५) प्रतिनियुक्ती धोरणानुसार प्रतिनियुक्ती वरुन मूळ संवर्गात परत गेल्यानंतर मूळ संवर्गात किती वर्षे कालावधी (Cooling off) पूर्ण केल्याखेरीज पुन्हा प्रतिनियुक्तीवर जात येत नाही ?

१) ५ वर्षे २) २ वर्षे ३) ३ वर्षे ४) ४ वर्षे

55) According to the deputation policy, after returning to the parent cadre from deputation, one cannot go on deputation again after completing how many years in the parent cadre (excess balance)?

1) 5 years 2) 2 years 3) 3 years 4) 4 years

५६) अधिकाऱ्याने चर्चेसाठी कार्यालयाकडे पाठविलेली प्रकरणे .... तासांच्या आत चर्चेसाठी घेण्यात यावीत.
१) १२ २) ८ ३) २४ ४) १५

56) Cases referred by the officer to the office for discussion should be taken up for discussion within .... hours.
1) 12 2) 8 3) 24 4) 15

५७) वय पूर्ण केल्याशिवाय कोणतीही व्यक्ती भारताचे राष्ट्रपती म्हणून नियुक्त होण्यास पात्र नाही.
१) ५० वर्षे २) ४० वर्षे ३) ३५ वर्षे ४) ४५ वर्षे

57) No person is eligible for being appointed as President of India unless he has completed the age of
1) 50 years 2) 40 years 3) 35 years 4) 45 years

५८) कोणत्याही राज्याच्या विधान सभेचे किमान आणि कमाल अनुमत संख्याबळ किती आहे?
१) ७० ते ४५० २) ७० ते ५०० ३) ६० ते ४५० ४) ६० ते ५००

58) What is the minimum and maximum permitted strength of the Legislative Assembly of any State?
1) 70 to 450 2) 70 to 500 38) 60 to 450 4) 60 to 500

५९) खालीलपही कोणत्या उच्च न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र लक्षद्विप केंद्रशासित प्रदेशापर्यंत विस्तारलेले आहे ?
१) केरळ २) तामिळनाडू ३) मुंबई ४) दिल्ली

59) The jurisdiction of which of the following High Court is spread up to Lakshadweep Union Territory?
1) Kerala 2) Tamil Nadu 3) Mumbai 4) Delhi

६०) खालीलपैकी कोणते राज्य/केंद्रशासित प्रदेश मुंबई उच्च न्यायालयाच्या प्रादेशिक अधिकारक्षेत्रात येत नाहीत?
१) महाराष्ट्र २) लक्षद्वीप
३) दमण आणि दीव व दादरा आणि नगर हवेली ४) गोवा

60) Which of the following states/UTs does NOT come under the territorial jurisdiction of the High Court of Bombay?
1) Maharashtra 2) Lakshadweep
3) Daman & Diu and Dadra and Nagra Haveli 4) Goa

६१) खालीलपैकी कोणत्या केंद्रशासित प्रदेशाचे प्रतिनिधित्व राज्यसभेमध्ये आहे ?
अ) दिल्ली ब) पुदुच्चेरी क) जम्मू व काश्मिर ड) चंदिगड
इ) लडाख फ) लक्षद्वीप

पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ, ब, क २) फक्त अ, क, ड ३) फक्त क, ड, इ ४) फक्त अ, इ,फ

61) Which of the following Union Territories have representation in Rajya Sabha?
A) Delhi B) Puducherry C) Jammu and Kashmir
D) Chandigarh E) Ladakh F) Lakshadweep

Answer Options :
1) Only A, B, C 2) Only A, C, D 3) Only C, D, E 4) Only A, E, F

६२) खालीलपैकी कोणत्या राज्यात लोकसभेच्या दोन जागा आहेत ?

i) अरुणाचल प्रदेश ii) गोवा iii) मणिपूर

iv) सिक्कीम v) त्रिपुरा

पर्यायी उत्तरे :

१) i, ii, iii, iv २) iii, iv, v आणि vi ३) i, ii, iii आणि vi ४) ii, iii, v आणि vi

62) Which of the following States have only two seats in the Lok Sabha?

i) Arunachal Pradesh ii) Goa iii) Manipur

iv) Sikkim vi) Tripura

Answer Options :

1) i, ii, iii and iv 2) iii, iv, v and vi 3) i, ii, iii and vi 4) ii, iii, v and vi

६३) खालीलपैकी कोणत्या राज्यांनी त्यांच्या राज्यात विधान परिषद बरखास्त केली आहे?

अ) पश्चिम बंगाल ब) पंजाब क) तामिळनाडू

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ, ब २) फक्त ब, क ३) फक्त अ, क ४) वरीलपैकी सर्व

63) Which of the following States have abolished the Legislative Council in their State ?

A) West Bengal B) Punjab C) Tamil Nadu

Answer options :

1) Only A, B 2) Only B, C 8) Only A, C 4) All of the above

६४) महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणत्या विभागात सर्वाधिक महानगरपालिका आहेत?

१) कोकण २) पुणे ३) नाशिक ४) औरंगाबाद

64) Which of the following divisions of Maharashtra has the highest number of Municipal Corporations?

1) Konkan 2) Pune 3) Nashik 4) Aurangabad

६५) सक्षम प्राधिकारी याचा अर्थ लोकसभेच्या किंवा राज्यविधान सभेच्या बाबतीत किंवा अशा प्रकारच्या सभा असणाऱ्या संघराज्य क्षेत्राच्या बाबतीत .... असा आहे.

१) प्रधानमंत्री २) राष्ट्रमंत्री ३) अध्यक्ष ४) कायदामंत्री

65) Competent Authority means .... in the case of a Lake Assembly or a State Legislative Assembly or a Union Territory having such assemblies.

1) Prime Minister 2) Minister of State 3) President 4) Law Minister

६६) मंत्रिपरिषदेचा आणि मंत्रिमंडळाचा सचिव खालीलपैकी कोण असतो ?

१) विधान मंडळाचे सचिव २) वित्त विभागाचे सचिव

३) अपर मुख्य सचिव ४) मुख्यमंत्र्यांनी नियुक्त केलेले मुख्य सचिव

66) Who among the following is the Secretary of the Council of Ministers and the Cabinet?

1) Secretary to Legislative Council

2) Secretary to Finance Department

3) Additional Chief Secretary

4) Chief Secretary appointed by the Chief Minister

६७) खालीलपैकी कोणत्या प्रकारामध्ये ''महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने'' काढावे लागते ?

१) ज्ञापन २) अर्धशासकीय पत्र ३) परिपत्रक ४) कार्यालयीन आदेश

67) In which of the following forms "by order and in the name of the Governor of Maharashtra" has to be drawn?

1) Memorandum 2) Semi-official letter 3) Circular 4) Office order

६८) ज्यावेळी अनेक अधिकाऱ्यांना किंवा विभागांना काही निदेश कळवावयाचे असतात किंवा अनेक अधिकाऱ्यांकडून किंवा विभागांकडून काही माहिती मिळवावयाची असते त्यावेळी .... या पत्रव्यवहाराच्या नमुन्याचा वापर करतात.

१) शासन निर्णय २) परिपत्रक ३) ज्ञापन ४) पृष्ठांकन

68) When some instructions are to be communicated to several officers or departments or some information is to be obtained from several officers or departments .... use this correspondence pattern.

1) Government Decision 2) Circular
3) Memorandum 4) Endorsement

६९) मादक पेयांचे अथवा मादक औषधी द्रवांच्या सेवना संदर्भात शासकीय कर्मचाऱ्यांवर निर्बंधाबाबत पुढील कोणते विधान चुकीचे आहे ?

अ) शासकीय कर्मचारी कर्तव्यावर असताना कोणतेही मादक पेय घेणार नाही.

ब) सार्वजनिक ठिकाणी मादक पेय किंवा मादक औषधी द्रव्याचे सेवन टाळेल

पर्यायी उत्तरे :

१) 'अ' २) 'ब' ३) 'अ' व 'ब' ४) यापैकी कोणतेही नाही

69) Which of the following statements regarding restrictions on government employees regarding consumption of intoxicating drinks or intoxicating medicinal liquids is incorrect?

A) A Government servant shall not consume any alcoholic drink while on duty.

B) Avoid consumption of alcoholic beverages or intoxicating drugs in public places

Answer options :

1) A 2) B 3) A and B 4) None of these

७०) पुढीलपैकी अयोग्य विधान कोणते ?

अ) शासकीय कर्मचारी कोणत्याही राजकीय पक्षाचा सदस्य होऊ शकत नाही.

ब) शासकीय अधिकारी विधानसभेच्या निवडणुकीत प्रचार करू शकत नाही.

क) शासकीय कर्मचारी विधानसभेच्या निवड्णुकीत मतदान करू शकत नाही.

ड) शासकीय अधिकारी आपल्या वाहनावर कोणतेही निवडणूक चिन्ह लावू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त 'अ' २) फक्त 'क' ३) 'क' 'व', 'ड' ४) 'ब' 'व', 'ड'

70) Which of the following statements is incorrect?

A) A Government servant cannot be a member of any political party.

B) A Government officer cannot campaign in the Assembly elections.

C) Government employees cannot vote in the elections to the Legislative Assembly.

D) Government officer cannot put any election sign on his vehicle.

Answer options :

1) Only A 2) Only C 3) C and D Only 4) B and D

७१) कोणतेही आदेश काढण्यापूर्वी मुख्यमंत्र्यांनी राज्यपाल यांना सादर करणे आवश्यक असलेल्या प्रकरणाबाबत अयोग्य विधान ओळखा.

a) केंद्र सरकारशी, इतर अन्य राज्य शासनाशी, सर्वोच्च न्यायालयाशी किंवा उच्च न्यायालयाशी असलेल्या राज्य शासनासंबंधात बाधा आणणारी प्रकरणे.

b) राज्यपालांच्या वैयक्तिक आस्थापनेशी संबंधित प्रकरणे

c) राज्यासाठी महाधिवक्ता यांची नियुक्ती, त्यांचा राजीनामा आणि त्यांना काढून टाकण्यासाठीचे प्रस्ताव.

पर्यायी उत्तरे :

१) (a) व (b) २) (b) व (c) ३) केवळ (a) ४) वरीलपैकी एकही नाही

71) Identify the inappropriate statement regarding the matter which the Chief Minister is required to submit to the Governor before passing any order.

a) Cases affecting the relations of the State Government with the Central Government, other State Governments, the Supreme Court or the High Court.

b) Matters relating to the personal establishment of the Governor

c) Appointment of Advocate General for the State, his resignation and motion for his removal.

Answer options :

1) (a) and (b) 2) (b) and (c) 3) (a) only 4) None of the above

७२) जेव्हा मुख्यमंत्री कोणत्याही विभागातील कोणत्याही प्रकरणासंबंधातील कागदपत्रे पाहू इच्छितात व त्यासंबंधात मागणी करतात त्यावेळी प्रकरण ज्या विभागाकडे असेल त्या विभागाच्या कोणी त्या मागणीचे अनुपालन करणे आवश्यक आहे?

१) संबंधित विभागाचा मंत्री २) संबंधित विभागाचा राज्यमंत्री

३) विभागाचे सचिव ४) प्रकरणाशी संबंधित अधिकारी

72) When the Chief Minister wants to see the documents related to any case in any department and makes a demand in that regard, who of the department having the case is required to comply with the demand?

1) Minister of the concerned department 2) Minister of State of the concerned department

3) Secretary of the Department 4) Officer concerned with the case

७३) खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

१) संबंधित विभागाचे सचिव, त्या विभागाशी किंवा त्याच्या भागाशी संबंधित असलेले कामकाज निकाली काढण्यास प्रथमत: जबाबदार असतात.

२) प्रभारी मंत्री कोणत्याही विभागातील कागदपत्रे थेट पाहू शकतात

३) मुख्यमंत्री राज्यपालांना दिल्या जाणाऱ्या सर्व प्रकारच्या सल्ल्यांबद्दल सामुदायिकरीत्या जबाबदार असतो.

४) संबंधित विभागाचे प्रभारी मंत्री, त्या विभागाशी किंवा त्याच्या भागाशी संबंधित असलेले कामकाज निकाली काढण्यास प्रथमत: जबाबदार असतात.

73) Which of the following statements is correct?

1) The Secretary of the concerned department is primarily responsible for the disposal of the affairs relating to that department or part thereof.

2) Minister-in-charge can directly see the documents of any department

3) All kinds of advice given to the Chief Minister to the Governor

4) The Minister-in-charge of the department concerned is primarily responsible for the disposal of affairs relating to that department or part thereof.

७४) भारतीय राष्ट्रपतीच्या निवडणूकी बाबतचे विवाद कोण सोडवितो ?
१) सर्वोच्च न्यायालय
२) सर्वोच्च न्यायालय आणि उच्च न्यायालये
३) संसद
४) भारताचे निर्वाचन आयोग

74) Who decides the disputes regarding election of the President of India?
1) The Supreme Court
2) Supreme Court and High Courts
3) The Parliament
4) The Election Commission of India

७५) भारताच्या उपराष्ट्रपतींच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
i) तो संसदेच्या कोणत्याही गृहाचा किंवा राज्य विधिमंडळाचा सदस्य नसावा.
ii) राज्यसभा सदस्य म्हणून निवडून येण्यास पात्र असावा.
iii) तो भारताचा नागरिक असावा.

पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त i,
२) फक्त i व ii
३) i, ii व iii
४) यापैकी नाही

75) Which of the following statements are correct with regarding to the Vice-President of India?
i) He should not be a Member of House of Parliament or a House of the State Legislature.
ii) He should be qualified for election as a Member of the Rajya Sabha.
iii) He should be a citizen of India.

Answer Options :
1) Only i
2) Only i and ii
3) i, ii and iii
4) None of these

७६) राष्ट्रपतींनी उपराष्ट्रपतींना संबोधित केलेला कोणताही राजीनामा त्यांना तत्काळ कळवला जाईल:
१) राज्य परिषदेचे अध्यक्ष
२) लोकांच्या सभागृहाचे अध्यक्ष
३) भारताचे सरन्यायाधीश
४) पंतप्रधान

76) Any resignation addressed by the President to Vice-President shall forthwith be communicated y him to :
1) Speaker of Council of State
2) Speaker of house of people
3) Chief Justiceb of India
4) Prime Minister

७७) खालीलपैकी कोणत्या कारणांमुळे भारतातील एखाद्या राज्याचा मुख्यमंत्री हा राष्ट्रपतींच्या निवडणूकीमध्ये मतदान करण्यास पात्र ठरु शकत नाही ?
१) जर तो स्वत: निवडणुकीचा उमेदवार असेल
२) जर त्याचे बहुमत सिद्ध व्हायचे असेल
३) जर तो राज्यविधीमंडळाच्या वरिष्ठ सभागृहाचा सदस्य असेल
४) जर तो काळजीवाहू मुख्यमंत्री असेल

77) Chief Minister of a State in India is not eligible to vote in the Presidential election, if
1) He himself is candidate in election
2) He is yet to prove his majority
3) He is member of the upper house of the State Legislature
4) He is a caretaker Chief Minister

७८) लोकसभेच्या प्रोटेम स्पीकर बाबत योग्य कथने ओळखा.
अ) पंतप्रधान हे लोकसभेच्या सदस्याला प्रोटेम स्पीकर म्हणून नियुक्त करतात.
ब) प्रोटेम स्पीकरला अध्यक्षाचे पूर्ण अधिकार प्राप्त असतात.
क) तो नवनिर्वाचीत लोकसभेच्या पहिल्या सभेचे अध्यक्षस्थान भूषवितो.

पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ, ब
२) फक्त अ, क
३) फक्त ब, क
४) वरील सर्व

78) Select the correct statements about Protem Speaker of Lok Sabha.
A) Prime Minister appoints the Member of the Lok Sabha as the Protem Speaker.
B) The Protem Speaker has all the powers of the Speaker.
C) He presides over the first meeting of the newly elected Lok Sabha.
Answer Options :
1) Only A, B 2) Only A, C 3) Only B, C 4) All of the above

७९) पदवीच्या अंमलबजावणीतील नागरी प्रक्रिया संहितेनुसार न्यायालय सार्वजनिक लिलावाद्वारे विक्री करण्याचे निर्देश देण्याऐवजी, जेव्हा मालमत्ता असेल तेव्हा दलालाद्वारे मालमत्तेची विक्री अधिकृत करू शकते:
१) निगोशिएबल इन्स्ट्रूमेंट २) कॉर्पोरेशनमध्ये शेअर
३) स्थावर मालमत्ता ४) (१) आणि (२) दोन्ही योग्य

79) Under the Code of Civil Procedure in execution of degree the Court may instead of directing the sale to be made by public auction, authorise the sale of property through a broker when the property is :
1) Negotiable instrument 2) Share in corporation
3) Immovable property 4) (1) and (2) both correct

८०) योग्य कथन/ने ओळखा.
अ) राज्य निवडणूक आयुक्ताची नियुक्ती ही राज्याच्या राज्यपालाद्वारे केली जाते.
ब) राज्य निवडणूक आयुक्ताची पदच्युती राज्यपाल करु शकतो.
पर्यायी उत्तरे :
१) फक्त अ २) फक्त ब ३) अ व ब दोन्ही ४) यापैकी नाही

80) Select the correct statement/s
A) The State Election Commissioner is appointed by the Governor of the State.
B) The State Election Commissioner can be removed by the Governor.
Answer Options :
1) Only A 2) Only B 3) Both A and B 4) None of these

८१) भारतीय शासनाने सनदी सेवकांच्या क्षमता बांधणीसाठी सुरू केलेल्या राष्ट्रीय कार्यक्रमाचे नाव काय आहे?
१) मिशन राष्ट्र निर्माण २) मिशन साहसी
३) मिशन कर्मयोगी ४) मिशन सेवाव्रत

81) What is the name of the national program launched by the Government of India for capacity building of civil servants?
1) Mission Rashtra Nirman 2) Mission Adventurer
3) Mission Karmayogi 4) Mission Sevavrat

८२) भारत सरकारद्वारे नेमण्यात आलेल्या न्या. जी. रोहिणी यांच्या नेतृत्वाखालील आयोग चर्चेत आहे. या आयोगाचा उद्देश काय आहे?
१) कुस्तीपटूंवर होणारा अन्याय दूर करणे.
२) प्रबळ ओबीसी जाती-गटांमधील आरक्षण आणि फायदे यांचे केंद्रीकरण तपासणे.
३) संरक्षण क्षेत्रातील आधुनिकीकरणासाठी सुधारणा सुचवणे.
४) भ्रष्टाचार आणि काळा पैसा यावर नियंत्रण ठेवणे.

82) The Commission led by Justice G. Rohini, appointed by government of India is in the news. What is the purpose of this Commission ?
1) To remove injustice done to wrestlers.
2) To examine the concentration of reservation and benefits among dominant OBC caste groups.
3) To suggest reforms to modernize the defence sector.
4) To control the corruption and black money.

८३) भारतातील पर्यावरण संरक्षण कायदा भारताच्या राजपत्रात कोणत्या वर्षी प्रकाशित करण्यात आला?
१) मार्च १९८६ २) मे १९७२ ३) मे १९८६ ४) नोव्हेंबर १९८६

83) In which year was the Environment Protection Act of India published in the Gazette of India ?
1) March 1986 2) May 1972 3) May 1986 4) November 1986

८४) भारताच्या संसदेने २००१ मध्ये कायदा करून कोणत्या वर्षापर्यंत मतदारसंघांची पुनर्रचना केली जाणार नाही.
१) २०२१ २) २०२६ ३) २०३१ ४) २०३६

84) Parliament of India in 2001 has enacted a law and made provision till which year the constitueincieswill not be reconstituted ?
1) 2021 2) 2026 3) 2031 4) 2036

८५) राज्यपालाच्या नियुक्तीबाबत संविधान सभेने खालीलपैकी कोणत्या मॉडेलचा स्वीकार केला?
१) अमेरिकन मॉडेल २) कॅनेडीयन मॉडेल ३) ऑस्ट्रेलियन मॉडेल ४) जर्मन मॉडेल

85) Which of the following model was accepted by Constituent Assembly for appointment of Governor?
1) American Model 2) Canadian Model 3) Australian Model 4) German Model

८६) महाराष्ट्रातील जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या यांच्या स्थापनेशी संबंधित असणारा अधिनियम कोणता आहे?
१) अधिनियम १९५८ २) अधिनियम १९६१ ३) अधिनियम १९८८ ४) अधिनियम १९४८

86) Which Act is related to the establishment of Zilla Parishads and Panchayat Samitis in Maharashtra?
1) Act 1958 2) Act 1961 3) Act 1988 4) Act 1948

८७) भारतीय राज्यघटनेतील खालीलपैकी कोणते कलम ग्रामसभेशी संबंधित आहे?
१) कलम २४४ C २) कलम ४३ D ३) कलम २४३ A ४) कलम २४१ A

87) Which of the following Articles of the Indian Constitution of India deals with Gramsabha ?
1) Article 244 C 2) Article 43 D 3) Article 243 A 4) Article 241 A

८८) लॉर्ड रिपनचा ठराव, ज्याला भारताच्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा 'मॅग्ना कार्टा' असे म्हणतात, कोणत्या वर्षी संमत झाल?
१) १७२६ २) १९३५ ३) १८८२ ४) १६८७

88) Lord Ripon's resolution which is known as "Magna Carta' of Local Self Government in India was passed in which year ?
1) 1726 2) 1935 3) 1882 4) 1687

उत्तरे

(२) राष्ट्रीय राजकीय घटना – निवडणुका, प्रशासन, न्यायालयीन निकाल, आयोग, कायदे व घटनादुरुस्त्या, आंदोलने

१–३	२–२	३–३	४–१	५–४	६–३	७–४	८–४	९–४	१०–३
११–१	१२–४	१३–४	१४–२	१५–३	१६–२	१७–२	१८–२	१९–२	२०–१
२१–४	२२–३	२३–४	२४–४	२५–२	२६–४	२७–३	२८–३	२९–२	३०–२
३१–३	३२–३	३३–१	३४–२	३५–३	३६–३	३७–२	३८–३	३९–२	४०–१
४१–x	४२–१	४३–१	४४–४	४५–३	४६–४	४७–१	४८–३	४९–३	५०–१
५१–४	५२–१	५३–३	५४–४	५५–३	५६–३	५७–३	५८–४	५९–१	६०–२
६१–१	६२–३	६३–४	६४–१	६५–३	६६–४	६७–१	६८–२	६९–४	७०–२
७१–४	७२–३	७३–४	७४–१	७५–३	७६–२	७७–३	७८–३	७९–४	८०–१
८१–३	८२–२	८३–३	८४–२	८५–२	८६–२	८७–३	८८–३		

Study CIRCLE